

kampagne med henblik på at begrænse de vestlige flådestyrkers reelle effektivitet.

Vesttyskland synes placeret centralt som et forum, hvor opnionsdannelsen af WTO parterne tillægges stor vægt. Eksempelvis er der – udenfor Wienforhandlingerne – betydningsfulde aktiviteter mellem SPD og det polske arbejderparti. Østersøen anvendes i denne forbindelse som et geografisk område, der naturligt ligger parterne på sinde.

Den 27. juni 1989 fremlagde en arbejdsgruppe bestående af medlemmer af ovennævnte partier i Bonn et fælles arbejdsrapport vedrørende »sikkerheds- og tillidsskabende foranstaltninger og nedrustning i Østersøen«. Tilsvarende fremlagde SPD og det polske kommunistparti i februar 1988 en »fælles erklæring om tillidsskabende sikkerhedsstrukturer i Europa«.

I det nye papir fastslås det, at begge siders sømilitære doktriner, strategier, styrkestrukturer og militære udrustning må ændres og nedskæres på en sådan måde, at evnen til militære overraskelsesangreb og større offensive operationer fjernes. Samtidig skal de to siders evne til »vellykket forsvar« dog fortsat bevares.

Den stedfundne udvikling gør det påkrævet, siges det, at fremlægge en koncept, der inddrager Østersøen i opbygningen af tillidsskabende foranstaltninger med henblik på reduktion af det militære potentiale.

De påtænkte sikkerheds- og tillidsskabende foranstaltninger skal omfatte:

- Anmeldelse, overvågning og begrænsning af flådeaktiviteter.
- Fastsættelse af adfældsregler til søs.
- Et overvågningssystem med hensyn til transport af søstridskræfter.
- Udveksling af relevante oplysninger.

Arbejdsrapporten forekommer i substansen identisk med det officielle østlige udspil på flåde CSBM siden.

9. NNA-landenes forhandlingsudspil

NNA-landekredsen omfatter Østrig, Cypern, Finland, Liechtenstein, Malta, San Marino, Sverige, Schweiz og Jugoslavien. Disse lande fremlagde den 12. juli 1989 i Wien deres for-

slag til udbygning af CSBM regimet. Denne redegørelse omtaler kun de sømilitære aspekter i forslaget. Der synes at være tale om en udbygning af primært foranstaltninger omkring amfibieoperationer. Dette ses blandt andet i forslaget om udveksling af generelle informationer om aktive mobile landstyrker, idet landstyrkerne her også omfatter amfibiestyrker, luftmobile og luftbårne styrker. Specifikt på flådesiden foreslås informationsudveksling dækkende:

- Placering af hovedflådebasen.
- Antal og type af kampskibe med et deplacement på over 1000 tons.
- Hjemhavn for hvert kampskib.
- Oplysning om hovedarmering.
- Antal og type af skibsbaserede helikoptere og fastvingefly.
- Oplysninger om »oplagte« enheder.
- Oplysninger om planlagte nye våbensystemer, der forventes taget i brug indenfor en tidsramme på 3 år.

Informationer af denne karakter skønnes i dag stort set offentligt tilgængelige i vestligt regi, hvorimod tilsvarende åbenhed endnu ikke ses i østligt regi. Bortset fra et naturligt ønske om en vis sikkerhed omkring nye våbensystemer forekommer forslagene set med et vestligt militært perspektiv generelt acceptable som forhandlingsgrundlag.

9.1 Passage af anden stats territorialfarvand

Af særlig interesse for Danmark indeholder NNA forslaget et afsnit, hvor de deltagende nationer opfordres til at meddele, at de har til hensigt at benytte retten til uskadelig passage af et andet lands territorialfarvand, uden der dog nævnes detaljer om antal og typer m.v. Forholdene omkring passage af de danske stræder er entydigt fastlagt i Kongelig anordning af 27. februar 1976 og indebærer ikke krav om notifikation under alle omstændigheder. Anordningen udgør det såkaldte stræderegime, der er nøje forbundet med dansk suverænitet. NNA-forslagene kan ses som et ønske om udvidelse af eksisterende bestemmelser, der har basis i folkeretten. Fra militær side kan der næppe forventes indvendinger mod et sådant forslag, der